

Atbildes uz biežāk uzdotiem jautājumiem

Kas ir mediācija?

Mediācijā ir ātra un efektīva tiesai alternatīva strīdu risināšanas iespēja. Lai gan likums dod tiesības visām personām savus strīdus risināt tiesā, tomēr ne vienmēr tiesa sniedz ātru un efektīvu rezultātu. Strīdus iespējams risināt arī ārpus tiesas kārtībā pie mediatora. Visā pasaulē, tajā skaitā Eiropas valstīs, mediācija ir kļuvusi par populāru strīdu risināšanas veidu. Mediators palīdz strīda dalībniekiem atrast abpusēji pieņemamo labāko risinājumu un palīdz šo izlīgumu noformēt juridiski saistošā veidā.

Kas ir mediators?

Mediators ir īpaši apmācīts cilvēks, kurš zina, kā palīdzēt strīda dalībniekiem atjaunot sadarbību, uzlabot savstarpējās komunikāciju un virzīties uz abpusēji pieņemamu vienošanos. Tomēr mediators, atšķirībā no tiesas vai šķīrējtiesas, nepieņem strīda dalībniekiem saistošu nolēmumu. Mediators nevērtē, nedod padomus, nenostājas viena vai otra konflikta dalībnieka pusē. Gluži pretēji - mediators saglabā pilnīgu neitralitāti, dodot iespēju abām pusēm izteikt savu viedokli un uz klausot puses par konkrētā strīda tēmu.

Cik maksā mediatora pakalpojumi?

Mediators nosaka maksu par saviem pakalpojumiem, par to vienojoties ar klientiem - konkrētā strīda pusēm. Mediācijas procesa sākumā mediators vienojas ar klientiem par atlīdzības lielumu, kas var būt gan stundas likme, gan fiksēta summa par procesu. Mediatoru stundas likme ir dažāda, tāpat kā jebkuras citas profesijas pārstāvjiem.

Kas var piedalīties mediācijā?

Mediācijā var piedalīties gan fiziskas, gan juridiskas, kurām ir radies strīds dažādās dzīves situācijās. Tā kā mediācija ir brīvprātīgs process, tad uz mediāciju strīdnieki nāk labprātīgi. Nevienu nevar piespiest apmeklēt mediācijas procesu. Tādā gadījumā tas vienkārši nebūtu efektīvs. Katra puse var atteikties piedalīties mediācijā, ja neuzskata to par efektīvu vai perspektīvu. Arī mediators var pārtraukt mediācijas procesu, ja redz, ka citi strīdu risināšanas veidi šīnī situācijā ir vairām piemēroti.

Vai mediācija Jūsu strīdam ir piemērota?

Mediācija Jums var noderēt, ja:

- Jums ir idejas, kā strīdu atrisināt un ja Jūs esiet gatavs aktīvi līdzdarboties sava strīda risināšanā;
- Jums ir svarīgi arī pēc strīda atrisināšanas saglabāt pēc iespējas draudzīgas vai lietišķas attiecības ar otru strīda dalībnieku;
- Jūs gribat panākt ātru risinājumu, nevis strīdēties gadiem ilgi;
- Jūs gribiet ietaupīt naudas līdzekļus, nemaksājot valsts nodevas un citus ar tiesas procesu saistītus izdevumus;
- Jūs gribat atgūt psiholoģisko un emocionālo līdzsvaru.

Vai mediācija der visiem strīdiem un visiem dzīves gadījumiem?

Nē. Mediācija nav zāles pret visām kaitēm. Ir gadījumi, kad pat ilgstošs mediācijas process pie vislabākā mediatora nedod gaidīto rezultātu. Tas var būt gan tāpēc, gan otrs strīda dalībnieks nevēlas aktīvi līdzdarboties, gan tāpēc, ka pusēm ir pilnīgi pretējas intereses. Tādā gadījumā strīdniekiem vienmēr saglabājas iespējas lūgt strīdu atrisināt tiesai.

Kur atrast mediatoru?

Rīgā un citos Latvijas reģionos jau vairākus gadus strādā neatkarīgi mediatori, kuru kontakti ir publicēti interneta portālā www.mediacija.lv.

Sākot ar 2013.gadu, griežoties Juridiskās palīdzības administrācijā, personas, kam ir tiesības saņemt valsts apmaksātu juridisku palīdzību, varēs saņemt arī mediatora konsultācijas bez maksas. Par mediācijas iespējām un mediatoru kontaktiem Latvijā var saņemt informāciju un pierakstīties uz konsultāciju, zvanot pa telefonu: 29221053 vai sūtīt e-pastu: viktorija.danilova12@gmail.com.

Mediācijas pakalpojums Rīgas iedzīvotājiem strīdos, kuros ir iesaistīti bērni bez maksas ir pieejams arī Rīgas bāriņtiesā.

Vai iespējams lūgt tiesas sēdi atlikt, lai mēģinātu strīdu atrisināt mediācijas ceļā?

Protams, tas ir iespējams. Jums ir tiesības tiesā pieteikt vai nu rakstisku, vai mutisku lūgumu atlikt tiesas sēdi uz zināmu laiku, lai kopā ar otru tiesvedības dalībnieku mēģinātu pie mediatora strīdu atrisināt mierīgā ceļā. Gadījumā, ja strīdnieki panāks vienošanos, mediators to palīdzēs sagatavot rakstiski. Šādu vienošanos iespējams iesniegt tiesā ar lūgumu apstiprināt to kā izlīgumu. Otra iespēja pēc abpusējas vienošanās panākšanas ir tiesvedības procesu izbeigt pavisam, jo strīds ir atrisināts ar mierīgiem līdzekļiem.

Kāds ir mediācijas process?

Mediācijas process ir konfidenciāls – tajā var piedalīties tikai mediatori un konkrētā strīda dalībnieki. Ziņas par mediācijas procesa gaitu un saturu netiek izpaustas nevienam. Mediācijas process parasti sastāv no 5 stadijām. Sākumā mediators informē puses par procesa noteikumiem un kārtību. Pēc tam dalībnieki viens pēc otra izstāsta savu viedokli par strīda būtību. Trešajā stadijā dalībniekiem ir iespēja izklāstīt savas vēlmes un vajadzības attiecībā uz strīda priekšmetu. Ceturtajā stadijā dalībnieki izsaka priekšlikumus par to, kā strīdu būtu iespējams atrisināt. Visbeidzot mediators palīdz pusēm noformēt viņu vienošanos vai nu mutiskā vai rakstiskā formā. Visbiežāk mediācijas procesā piedalās abi strīda dalībnieki, tomēr mediators var tikties ar katru pusi atsevišķi. Mediators ievēro pilnīgu vienlīdzību attiecībā pret abiem strīda dalībniekiem.

Kādas ir mediācijas priekšrocības?

Izmaksas

Mediācijas procesa izmaksas ir zemākas nekā ilgstoša tiesvedības procesa izmaksas.

Ātrums

Mediācijas process ir ātrāks un sniedz laika ekonomiju. Lai gan strīdu mediācijas ceļā reizēm nākas risināt vairākas stundas un dienas, tomēr jebkurā gadījumā tas ir ātrāk nekā vairāki gadi triju instanču tiesās.

Privātums

Tā kā mediācijas process ir slēgts un konfidenciāls, tad šajā lietā nav iespēja piedalīties ne klausītājiem, ne žurnālistiem. Par mediācijas procesa norisi netiek informēta neviena persona.

Saglabātas attiecības

Tā kā mediācijas mērķis ir panākt tādu risinājumu, kas derētu abiem strīda dalībniekiem, tad mediācijas rezultāts ir abpusēji izdevīgs. Pusēm ir iespējams arī pēc strīda atrisināšanas saglabāt labas un lietišķas attiecības.

Bukletu sagatavoja biedrība „Mediācijas padome” projekta „Mediācijas popularizēšana un iedzīvināšana Latvijas tiesu sistēmā” ietvaros. Projektu finansiāli atbalsta Sorosa fonds-Latvija „Tiesiska valsts” programmas ietvaros.

Plašāka informācija par Sorosa fonda-Latvija atbalsta virzieniem pieejama internetā: www.sfl.lv

Plašāka informācija par mediāciju: www.mediacija.lv